

zoo goed als blind. Eten deed ze niet meer en was geheel versuft. Ze lag dagen aaneen doodstil op dezelfde plaats. Ik kreeg den raad haar een lauw bad te geven. Onmiddellijk volgde ik deze op en de uitwerking was prachtig. Dadelijk was ze zoo opgewekt mogelijk en den volgenden dag (29 Juli) hing er een mooi hemd in de boomen. Dit was 90 c.M. lang dus 7 c.M. langer dan het vorige. Het is vreemd, dat de slang, slechts 78 c.M. lang is. Zou de huid zoo uitrekken of trok de slang zich zoover in, toen zij gemeten werd, of verliest misschien de huid aan lengte door de dikte van het lichaam der slang? Een tweede meting gaf dezelfde uitkomsten. Het verschil is wel enorm!

De Bentheimsche kroop lustig rond in haar nieuw voorjaars(?)kleed. Onmiddellijk deed zij een aanval op eenige kikkers, die zij met smaak opat. Of zij echter de voorkeur geeft aan padden weet ik niet; ik zal er de proef eens van nemen.

Amsterdam.

D. BURGER.

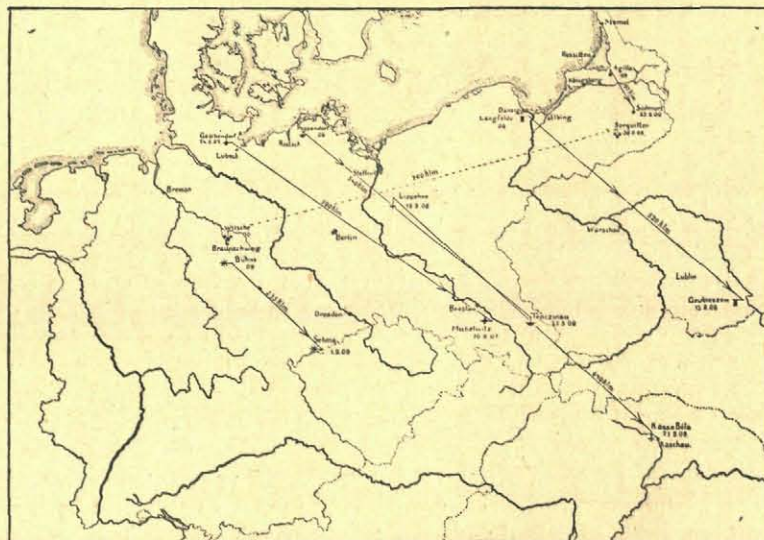
OPROEP TOT HET MERKEN VAN OOIEVAARS.

ANDERMAAL kom ik tot de talrijke lezers van *D. L. N.* met een dringend verzoek om steun bij het merken van jonge ooievaars op het nest, teneinde op deze wijze den trek te bestudeeren. Met geringe moeite kunnen alle bezitters van een nest en zij, die er een in hun omgeving weten, meewerken aan de oplossing van een vraagstuk, waarin alle Nederlanders, voor wie de ooievaar zulk een goede bekende is, zeker belang zullen stellen.

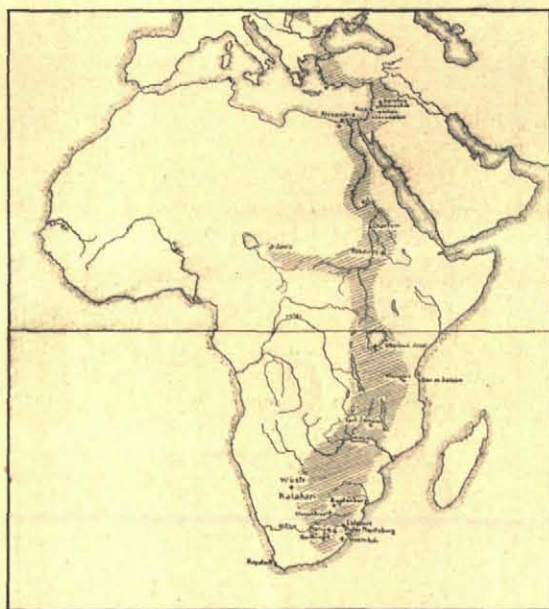
Laat ik ter opwekking eerst eens in 't kort mededeeling doen van de op die manier in Oost-Pruisen bereikte resultaten. Daar zijn op initiatief van de vogelwacht te Rossitten in den loop van vier jaren een 3000-tal nestjongen geringd. Daarvan werden er tot nu toe 35 teruggevangen, waarvan 14 in Afrika en 4 in Azië. Vermakelijk is het dikwijls, te lezen, langs welke omwegen deze ringen uit de handen der inboorlingen, die van het opschrift »Vogelwarte Rossitten« niets begrepen, weer in het bezit van de vogelwacht geraakten. Intusschen zijn wij nu in staat vrij nauwkeurig de trekwegen dezer Oost-Pruisische ooievaars aan te geven.

Terwijl in 't algemeen de vogeltrek in W.-Europa van het N.-O. naar het Z.-W. gericht is, wat ook door de ringproeven met bonte kraaien (zie jaargang XIV pag. 208) en kokmeeuwen bevestigd werd; blijkt het dat die der Pruisische ooievaars van het N.-W. naar 't Z.-O. loopt, gelijk uit bijgaand kaartje, waarop

merk- en vangplaats van eenzelfde ooievaar door een gelijk teeken is aangegeven, duidelijk te zien is. Zij trekken dus over Hongarije, en de Königl. Ungarische Ornithologische Zentrale te Boedapest, die eveneens sinds 1908 ringproeven nam, komt tot een gelijksoortig resultaat voor de Hongaarsche ooievaars: zij trekken alle naar den Z.-O.-hoek van Hongarije.

De eerstvolgende vangplaats van een geringde ooievaar is Damaskus in Syrie. Dat is dus een heel afstand en omtrent den weg daarheen gevolgd leeren ons de ringproeven tot op heden nog niets. Nu is in den trektijd de ooievaar een heel gewone verschijning te Constantinopel. In een stuk over de verspreiding der dieren op 't Balkan-Schiereiland lezen wij bijv.: »De trekvogels, die de bewoners der stad (Constantinopel) het meest te zien krijgen, zijn de gewone witte ooievaars (*Ciconia ciconia* L.). Een van haar belangrijkste trekwegen moet recht over den Bosporus voeren, want hunne eigenaardige silhouetten zijn voor den blauwen hemel boven Konstantinopel een zeer kenmerkend sieraad! Dit geeft ons dus een aanwijzing omtrent het verloop van den trek naar Syrie.

In den omtrek van Damaskus werden er twee geschoten, — volgens courantenberichten worden daar vaak geweldige zwermen van ooievaars in de omgeving waargenomen, — in Palestina één, en ten slotte nog een 4e in Syrie bij Mtan (= Imtan, 't oude Mothana?). Op het tweede kaartje is het verdere verloop van den trek langs den Nijl zuidwaarts tot in Transvaal en de Kaapkolonie aangegeven. De kruisjes duiden de plaatsen aan, waar geringde ooievaars bemachtigd werden. In Zuid-Afrika is de ooievaar een welkome sprinkhanen-verdelger. Kon men vroeger nauwelijks gelooven dat deze Z.-Afrikaansche ooievaars dezelfde zijn als onze Europeesche, door de ringproeven is dit nu onweerlegbaar aangetoond.

Hoe staat het nu met onze Hollandsche ooievaars? Trekken ook zij in het najaar naar het Z.-O., naar Constantinopel, om over den blauwen Bosporus naar Klein-Azië en Palestina over te steken? Vervolgen ook zij dan hun weg door

Egypte, over de groote Afrikaansche meren om ten slotte bij onze stamverwanten in Z.-Afrika aan te komen? Men krijgt den indruk, dat de Oost-Pruisische ooievaars in 't algemeen den richting van den loop der groote rivieren volgen en van lange zeereizen niet houden. Zouden nu wellicht niet onze ooievaars langs den Rijn zuidwaarts trekken? Ik herinner mij, hoe jaren geleden een kennis mij eens vertelde, dat hij op een reis door de Middellandsche Zee in de straat van Gibraltar een groote vlucht ooievaars had zien oversteken. Zijn dat wellicht niet onze Hollandsche ooievaars geweest? Wij weten daaromtrent nog niets, en toch, hoe belangwekkend zou het zijn, den trek onzer ooievaars te kunnen vergelijken met dien der Oost-Pruisische, ja, ons een volledig beeld te kunnen vormen van het trekken der Europeesche ooievaars in 't algemeen!

Verleden jaar zijn er in ons land een achttiental jonge ooievaars van ringen voorzien, maar dat is nog veel te weinig, het aantal moet en kan veel grooter worden. Wat in Oost-Pruisen kan, waar in den loop van 4 jaar 3000 jongen geringd werden, moet in ons ooievaar-

rijke land ook kunnen! Laat daarom ieder, die er kans toe ziet, meehelpen. Het merken is niet moeilijk. De beste tijd is, als de jongen halfvlug zijn en zich boven den nestrand laten zien, einde Mei, Juni en Juli. Komt men bij 't nest, dan liggen de jongen meest plat en strekken de lange pooten uit, zoodat 't aanbrengen van een ring heel eenvoudig is. De ouden doen nooit een ernstige poging om den indringer weg te jagen en verzorgen de jongen na afloop of er niets gebeurd was. Ik hoop, dat vele aanvragen om de aluminiumringen, die *gratis worden toegezonden*, weldra bij mij in zullen komen, en dat 't aantal geringde ooievaars in dit voorjaar dat van verleden jaar ver zal overtreffen!

En laat verder allen erop letten, of er ook van de verleden jaar gemerkte jongen in dit voorjaar teruggekeerd zijn. Nestelen doen zij waarschijnlijk pas in 't tweede of derde jaar, maar meerdere jongen zijn in Pruisen na 1, 2, ja zelfs 3 jaar in de onmiddellijke nabijheid van hun ouderhuis teruggevonden,

Zoöl. Station, Den Helder.

H. C. DELSMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING.

Die freie Natur darf nicht allein dem Jäger gehören.
Prof. SCHILLINGS.

Hoe woest en immoreel ons Nederl. volk nog tegenover de natuur staat, bewijst weer het volgende berichtje van deze week in de dagbladen: »In de nabijheid van het dorp Bennekom vertoonde zich een hert, een bijzonder groot exemplaar met een fraai gewei. *De menschen die op het land aan het werk waren, maakten er met schoppen en grepen jacht op, totdat het beest met zijn kop tegen een weidehek aantiep en bewusteloos neerviel. Het werd nu door een arbeider bemachtigd en gedood.*« (!)

Als men het met afschuw leest, zou men zich best kunnen voorstellen dat dit een bericht uit het Steenen tijdperk was. En eigenaardig is het, maar al onze groote dagbladen schijnen met voorliefde zulke berichten te plaatsen als een reclame voor de hoogte waarop de mensch volgens hun is gestegen; ze zetten er nooit een afkeuring of waarschuwing bij. En zendt men stukken over *natuurbescherming* aan dergelijke redacties; dan nemen ze dit soort artikels véél minder grif op dan de triomphantelijke berichten van noodeloze *natuurverwoesting!* Neen de journalisten hebben we nog niet op onze hand.

Nu kome het vervolg van het jagerscongres:

»Mit dem Schutze der Wildgänse, Wildenten und Moosschnepfen befasste sich das Korreferat des eben besprochenen, erstattet von Jagdschriftsteller Louis Ternier. Referent schildert die Mossenverheerungen, welche durch Anwendung leichter, mit Waffen grössten Kalibers (»Entenkanonen«) ausgerüsteter Boote, an den Küsten vieler Länder angerichtet werden und weist darauf hin, dass neuestens durch Verwendung von Motorbooten und die erwähnten grosskalibrigen Waffen eine örtlich bis zur völligen Vernichtung getriebene Dezimierung der Seegänse und zumal der Trauerente eingetreten sei. Die Wildenten seien ausser durch diese Jagdmethoden auch noch durch den Tang mit Netzen bedroht. *Auch in Holland, Belgien, Deutschland und Grossbritannien werde diese barbarische Jagdmethode ausgeübt.*

Um nur ein Beispiel zu zitieren, das mir genau bekannt ist: In der Bucht der Seine wird von Autobooten und »Punts« während des ganzen Jahres mit gewöhnlichen Waffen und Jagdkanonen auf die Wildenten geschossen. Da nun die regulären Jäger weder eine Wildente verschicken noch in die Stadt mitnehmen dürfen, wenn sie nicht riskieren wollen, von den Finanzorganen zur Rechenschaft gezogen und eventuell bestraft zu werden, *so versenken sie ganz einfach die ausgiebige aber unerlaubte Beute ins Meer!* (!)

Hier müssten ehestens gesetzliche Bestimmungen geschaffen werden, welche die Jagd, das Kaliber der zu verwendeten Waffen fest zu setzten, und ins besondere auch (ähnlich wie beim Seefisch fange) eine neutrale, nicht zu bejagende Zone (drei Meilen von der Küste entfernt) auszuseiden hätten.

Mij wil echter toeschijnen, dat *elke* dusdanige jacht *kort en goed* verboden moest worden, zonder eenige verzachting. Welke reden is op te geven om zoo iets toe te laten, ook al is het in zachtere vorm? Menschen, die zulke bezigheden moeten hebben om gelukkig en tevreden